

dTest: Co nám skutečně říká cookie lišta?

13.5.2025 - | DTest

Co je to cookie lišta?

Název *cookies* vznikl jako metafora z termínu *magic cookies*, tedy malých datových souborů, které si programy vyměňují kvůli uchování informací. Podobně jako při jedení sušenek zůstávají drobečky, i při pohybu na webu za sebou necháváme stopy v podobě dat, která mají v dnešním digitálním světě vysokou hodnotu.

Díky těmto malým textovým souborům si webové stránky dokážou uchovat informace o vašem uživatelském nastavení, způsobu používání webu nebo konkrétních aktivitách. To zahrnuje například zapamatování obsahu nákupního košíku či zachování přihlášení uživatele i po opětovném načtení stránky. Samotná cookie lišta je pak nástroj, který uživatelům umožňuje vyjádřit souhlas s tím, že web dané cookies využívá. Tento souhlas je nezbytný, neboť ve většině případů se jedná o souhlas se zpracováním osobních údajů. „*Cookies, které sledují nebo usměrňují chování uživatele, se totiž považují za prostředek zpracování osobních údajů a jejich použití musí být opřeno o správně stanovený účel a právní základ,*“ doplňuje Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest.

Zásadní je rozlišit mezi technickými cookies, které jsou nezbytné pro základní funkce webu a nevyžadují souhlas, a netechnickými cookies, jako jsou ty analytické nebo marketingové, jejichž použití je podmíněno výslovným souhlasem uživatele. Pokud web využívá pouze technické cookies, není cookie lišta povinná.

Jaké mám možnosti?

V roce 2022 začala platit novela zákona o elektronických komunikacích, která změnila pravidla pro používání cookies. „*Dříve stačilo uživatele jen informovat a dát mu možnost používání cookies odmítnout. Od účinnosti novely ale musí provozovatelé webů získat od uživatele výslovný souhlas s tím, jaké cookies smí být uloženy a k jakým účelům budou používány,*“ vysvětluje Hekšová. To je také důvod, proč je v rámci cookie lišty uživateli nabízen výběr z více možností zpracování.

Když se vám na webové stránce zobrazí cookie lišta, máte tak několik možností, jak se k použití souborů cookies vyjádřit. Můžete přijmout všechny cookies, tedy i ty, které slouží k analytice a marketingu, nebo naopak odmítnout nepovinné cookies, a povolit pouze ty nezbytné pro fungování webu. Často je také možné si v rámci podrobného nastavení vybrat konkrétní typy cookies, se kterými souhlasíte, například jen analytické, ale ne marketingové. Analytické cookies pomáhají měřit návštěvnost a zlepšovat fungování webu, zatímco marketingové sledují uživatele napříč weby za účelem zobrazování personalizované reklamy.

„*Pokud souhlasíte s použitím všech cookies, umožníte provozovateli webu sledovat vaše chování na stránkách, personalizovat obsah nebo vám zobrazovat cílenou reklamu. Naopak, pokud přijmete pouze nezbytné cookies, web vám sice bude fungovat, ale bez některých doplňkových funkcí, takže si například nezapamatuje vaše přihlášení nebo nezobrazí doporučený obsah na míru,*“ dodává Hekšová.

Obtěžující dark patterns

O problematice manipulativních technik, tedy tzv. dark patterns, jsme už dříve informovali například v souvislosti s e-shopy nebo on-line hrami. Tyto praktiky se ale nevyhnuly ani cookie lištám. Jejich cílem je uživatele přimět k souhlasu se zpracováním cookies, často bez toho, aby si uvědomil, co všechno tím vlastně schvaluje.

V praxi to může vypadat tak, že cookie lišta je přeplněná nesrozumitelným textem, brání přístupu na web, hraje na city („Pomozte nám zlepšit web“) nebo schovává tlačítko pro odmítnutí cookies. Někdy jsou tlačítka záměrně zmateně barevná nebo nelogicky označená, jindy je souhlas rovnou předem zaškrtnutý. Často se setkáme i s tím, že lišta je složitě strukturovaná, plná zbytečných voleb a nastavení, ve kterých se běžný uživatel těžko orientuje. Takto vynucený nebo zmanipulovaný souhlas ale není v souladu s požadavky GDPR na svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný souhlas, a je proto považován za neplatný.

Změna v nedohlednu

Ačkoliv byl původní záměr umožnit uživatelům udělit souhlas pouze s vybranými cookies vnímán pozitivně, zkušenosti většiny z nás ukazují, že se tento cíl často míjí účinkem. Právě proto, že na nás cookies lišty vyskakují téměř na každé stránce, stávají se spíše nezbytným zlem, které chceme co nejrychleji odkliknout. Novou úpravu mělo přinést nařízení ePrivacy, které mělo nahradit dosavadní směrnici z roku 2002 a původně mělo vstoupit v platnost již v roce 2016 společně s nařízením GDPR. Kvůli dlouhodobým neshodám mezi členskými státy ale Evropská komise v letošním roce plánuje návrh zcela stáhnout.

Kontakt pro média:

Lucie Korbéliusová

media@dtest.cz, tel.: +420 604 556 874

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest – 299 149 009 – je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-11552/dtest-co-nam-skutecne-rika-cookie-lista>